Lietas Nr. A420285314
Lietas arhīva Nr. A42-00404-15/37

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Jelgavā 2015.gada 21.aprīlī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnesis A.Vīksne,

piedaloties pieteicējam /pers. A/, pieteicēja pārstāvim Artūram Zvejsalniekam un atbildētājas – Latvijas Republikas pusē pieaicinātās Ieslodzījuma vietu pārvaldes pārstāvim /pers. B/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. A/ pieteikuma par Jelgavas cietuma administrācijas faktiskās rīcības, nenodrošinot atbilstošu aprīkojumu Jelgavas cietuma 8.vienības kamerā Nr./numurs/ laika posmā no 2013.gada 23.janvāra līdz 2013.gada 10.maijam un no 2013.gada 29.maija līdz 2014.gada 23.janvārim, atzīšanu par prettiesisku, morālā kaitējuma 7114,36 *euro* apmērā un mantisko zaudējumu atlīdzinājumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ieslodzījuma vietu pārvaldē (turpmāk - Pārvalde) 2014.gada 30.janvārī saņemta zvērināta advokāta A.Zvejsalnieka pārsūtītā /pers. A/ (turpmāk - pieteicējs) 2014.gada 23.janvāra sūdzība par to, ka laikposmā no 2013.gada 23.janvāra līdz 2014.gada 23.janvārim Jelgavas cietuma 8.vienības kamera Nr./numurs/ „[..] *kurā atrodos arī pašlaik, nav aprīkota ar galdu, taburetēm un gultu, kas neaizskar cilvēka cieņu un atbilst veselības prasībām”*. Par minēto pieteicējs lūdz atlīdzināt viņam nodarīto morālo kaitējumu 7114,36 *euro* apmērā.

Izskatot iesniegumu, Pārvalde konstatēja, ka no pieteicēja iesniegumā minētā izriet vispārīga norāde uz Jelgavas cietuma 8.vienības kameras Nr./numurs/ aprīkojuma

neatbilstību veselības prasībām, kā arī uz to, ka tā aizskar cilvēka cieņu, tādējādi Pārvalde nevar konstatēt, kā arī objektīvi un vispusīgi pārbaudīt un izvērtēt Jelgavas cietuma administrācijas konkrētu rīcību, kura saistībā ar minētās kameras aprīkojumu ir radījusi pieteicēja tiesību ierobežojumu vai radījusi pieteicējam iespējamas veselības problēmas. Līdz ar to 2014.gada 11.februārī Pārvalde nosūtīja pieteicējam vēstuli Nr.1/13-P/468 „Par iesnieguma precizēšanu", kurā lūdza pieteicēju līdz 2014.gada 28.februārim iesniegt Pārvaldē precizējošu informāciju saistībā ar iepriekš norādīto.

Vienlaikus, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma (turpmāk - APL) 64.panta otro daļu, Pārvalde 2014.gada 26.februārī pieņēma lēmumu Nr.1/13-P/468 „Par iesnieguma izskatīšanas termiņa pagarināšanu", pagarinot pieteicēja iesnieguma izskatīšanas termiņu un par to informējot arī pieteicēju.

2014.gada 28.februārī Pārvaldē saņemts zvērināta advokāta A.Zvejsalnieka 2014.gada 26.februāra paskaidrojums Nr.1.1/92-14 „Par iesnieguma precizēšanu (Pārvaldes pieprasījuma reģistrācijas numurs 1/13-P/468)" ar precizējumu (turpmāk - paskaidrojums), taču paskaidrojumam nebija pievienoti dokumenti, kuri apliecinātu, ka A.Zvejsalnieks ir pieteicēja pārstāvis konkrētajā lietā.

Ievērojot APL 35. un 38.pantā minēto, Pārvalde 2014.gada 7.martā nosūtīja zvērinātam advokātam A.Zvejsalniekam vēstuli Nr.1/13-Z/941 „Par /pers. A/ pārstāvību", kurā lūdza Pārvaldē iesniegt pārstāvību apliecinoša dokumenta kopiju. 2014.gada 13.martā Pārvaldē tika saņemts zvērināta advokāta A.Zvejsalnieka (turpmāk - pārstāvis) 2014.gada 10.marta iesniegums Nr.1.1/112-14 „Par pārstāvību apliecinošu dokumentu iesniegšanu", kuram bija pievienota 2013.gada 22.oktobra pilnvaras kopija un Latvijas Zvērinātu Advokātu kolēģijas 2014.gada 11.marta orderis Nr.31321.

Izskatot apstrīdēšanas iesniegumu un paskaidrojumu, ar Pārvaldes priekšnieces 2014.gada 26.marta lēmumu Nr.1/13-P/468/941 (turpmāk - Lēmums) nolemts atteikt pieteicējam izdot administratīvo aktu par nodarītā morālā kaitējuma atlīdzinājumu 7114,36 *euro* apmērā.

Lēmumā konstatēts turpmāk minētais.

[1.1] Pārvalde secina, ka pieteicējs sūdzas par to, ka laikposmā no 2013.gada 23.janvāra līdz 2014.gada 23.janvārim Jelgavas cietuma 8.vienības kamerā Nr./numurs/:

- gulta pieteicēja augumam bija par šauru un par īsu, kas būtiski ietekmēja pieteicēja iespēju pilnvērtīgi atpūsties naktsmiera laikā;

- galds bija par augstu un tā virsma bija par mazu, lai to pilnvērtīgi izmantotu;

- krēsls bija ļoti zems, un sēdēšanai paredzētā virsma bija 0,30 m x 0,30 m;

- galda un krēsla augstumi nebija savienojami, lai pieteicējs tos varētu pilnvērtīgi izmantot;

- saistībā ar kamerā esošo gultu pieteicējam izveidojās muguras sāpes un nosprostojās asins cirkulācija ķermenī, kas izraisīja papildu diskomfortu, galvassāpes un

kāju tirpšanu, kā arī sēdēšana pie kamerā esošā galda uz krēsla (to izmēru un augstuma dēļ) veicināja pašsajūtas pasliktināšanos, pat īslaicīgus veselības traucējumus.

[1.2] Saskaņā ar Jelgavas cietuma administrācijas sniegto informāciju pieteicējs apcietinātā statusā Jelgavas cietuma 8.vienības kamerā Nr./numurs/ atradās laikposmā no 2013.gada 23.janvāra līdz 2013.gada 10.maijam un laikposmā no 2013.gada 29.maija līdz 2014.gada 23.janvārim.

Līdz ar to pieteicēja iesniegums izskatāms saistībā ar laikposmu no 2013.gada 23.janvāra līdz 2013.gada 10.maijam un laikposmu no 2013.gada 29.maija līdz 2014.gada 23.janvārim.

[1.3] Jelgavas cietuma administrācija Pārvaldei sniedza informāciju, ka Jelgavas cietuma 8.vienības kamerā Nr./numurs/ (turpmāk arī kamera) ir divu stāvu gulta (katras guļamvietas izmēri - 2,00 m x 0,70 m), galds (izmēri - 0,50 m x 0,30 m, augstums no grīdas 0,85 m). Kamerā ir divas taburetes (katras izmēri - 0,30 m x 0,30 m, augstums no grīdas - 0,45 m). Pieteicējam bija izsniegts matracis ar vates pildījumu (izmēri - 1,90 m x 0,80 m, biezums - ne mazāks par 0,12 m), spilvens (izmēri 0,50 m x 0,60 m, biezums - ne mazāks par 0,15 m), pusvilnas sega (izmēri - 1,40 m x 2,05 m), kā arī divi palagi un viena spilvendrāna. Palagi un spilvendrāna tika mazgāta reizi septiņās dienās un tīri izsniegti pieteicējam.

Pieteicēja ambulatorā pacienta medicīniskajā kartē reģistrētais pieteicēja auguma garums ir 1,82 m, bet svars (2013.gada 4.marta profilaktiskās pārbaudes laikā) - 73 kg.

[1.4] Laikposmā no 2013.gada 23.janvāra līdz 2013.gada 10.maijam un laikposmā no 2013.gada 29.maija līdz 2014.gada 23.janvārim pieteicējs Jelgavas cietuma Medicīnas daļā nav vērsies ar sūdzībām par veselības stāvokļa pasliktināšanos, kā arī Jelgavas cietuma administrācija nav saņēmusi pieteicēja iesniegumus vai sūdzības (arī mutvārdu) par Jelgavas cietuma 8.vienības kameras Nr./numurs/ aprīkojumu.

No minētā secināms, ka pieteicējs nav līdzdarbojies, lai vērstu Jelgavas cietuma administrācijas uzmanību uz pieteicēja veselības stāvokļa iespējamu pasliktināšanos un Jelgavas cietuma 8.vienības kameras Nr./numurs/, pieteicējaprāt, neatbilstošu aprīkojumu.

[1.5] Konkrētajos tiesiskajos apstākļos pieteicējam saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto bija nodrošināts atbilstošs aprīkojums, proti, - individuāla gultas vieta divu stāvu gultā un gultas piederumi. Kamerā arī bija galds un divas taburetes. Neviens normatīvais akts nenoteic kamerās esošā aprīkojuma (gultu, galda un taburešu) konkrētus izmērus.

Pārvalde uzskata, ka, ievērojot pieteicēja auguma garumu (1,82 m, kas ir mazāks par gultas vietas garumu, tādējādi pieteicējs, guļot gultā, varēja arī izstiepties pilnā augumā) un gultas vietas garumu (2,00 m), kā arī pieteicēja svaru (73 kg, kas neliecina par to,

ka pieteicējam varētu būt palielināts svars, kura dēļ viņam gultas vieta varētu būt par šauru) un gultas vietas platumu (0,70 m), kā arī uz gultas pamata novietoto matraci, kura

platums ir 0,80 m, pieteicējam bija iespēja pietiekami ērti gulēt un pilnvērtīgi atpūsties naktsmieram paredzētajā laikā.

Attiecībā uz pieteicēja iesniegumā minēto, ka galda un taburešu augstuma attiecība ir tāda, ka pieteicējam bija problēmas tos pilnvērtīgi izmantot, neērtā pozā darbojoties pie galda, Pārvalde uzskata, ka pieteicējam nav obligāti noteikts laiks, kas būtu jāpavada, sēžot pie galda, pieteicējaprāt, neērtā pozā, jo viņam jebkurā brīdī bija iespēja to pārtraukt un izkustēties, ja šāda sēdēšana radīja sliktu pašsajūtu, un tas bija atkarīgs tikai no paša pieteicēja. Savukārt pieteicēja iesniegumā minētais par nepietiekami lielu galda virsmu dažādu dokumentu sastādīšanai un darbam ar tiem, jo uz galda pieteicējs bija novietojis televizoru, pulksteni, kancelejas piederumus un spēļu konsoli, Pārvaldes ieskatā, ir nepamatots, jo pieteicējam bija iespēja savas personīgās mantas jebkurā laikā izvietot tā, lai tās viņam netraucētu noteiktu laiku darboties ar pieteicējam nepieciešamo dokumentu lasīšanu un rakstīšanu. Pārvalde uzskata, ka kamerā esošā galda un taburešu izmēri un augstums no grīdas bija pietiekams, lai pieteicējs šo kameras aprīkojumu varētu izmantot savām vajadzībām.

Attiecībā uz iesniegumā minēto saistībā ar pieteicēja pašsajūtas pasliktināšanos un īslaicīgiem veselības traucējumiem Pārvalde norāda, ka, kā jau iepriekš konstatēts, pieteicējs iepriekš norādītajos laikposmos nebija vērsies Jelgavas cietuma Medicīnas daļā ar sūdzībām par veselības stāvokļa pasliktināšanos, līdz ar to Pārvalde uzskata, ka pieteicēja iesniegumā minētais par veselības problēmām, kuras saistītas ar aprīkojumu Jelgavas cietuma 8.vienības kamerā Nr./numurs/, neatbilst faktiskajiem apstākļiem, tādējādi Pārvalde to vērtē kritiski.

[1.6] Konkrētajā gadījumā Pārvalde nekonstatēja apstākļu Jelgavas cietuma 8.vienības kamerā Nr./numurs/ laikposmā no 2013.gada 23.janvāra līdz 2013.gada 10.maijam un laikposmā no 2013.gada 29.maija līdz 2014.gada 23.janvārim pieteicēja iesniegumā norādītajā apjomā neatbilstību spēkā esošajām tiesību normām. Ievērojot minēto, secināms, ka Jelgavas cietuma administrācijas rīcības rezultātā nav pārkāptas pieteicēja subjektīvās tiesības.

Konkrētajā gadījumā nav konstatēta Jelgavas cietuma administrācijas prettiesiska faktiskā rīcība vai prettiesisks administratīvais akts, līdz ar to nav arī konstatēts zaudējums.

[2] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicējs to pārsūdzēja Administratīvajā rajona tiesā. Pieteikums pamatots ar sekojošiem apsvērumiem.

[2.1] Pārvalde ignorējusi vispārējos tiesību principus, kas reglamentēti APL 4.panta pirmajā daļā, kā rezultātā pieņemts Lēmums, kas ir nelabvēlīgs pieteicējam. Pārkāpts privātpersonas tiesību ievērošanas princips, tiesību normu saprātīgas piemērošanas princips, patvaļas aizlieguma princips un tiesiskās paļāvības princips.

[2.2] Pārvalde Lēmumu pamatojusi ar pierādījumiem, kas iepriekš nav pārbaudīti un būtiski atšķiras no pieteicēja rīcībā esošās informācijas.

Jelgavas cietuma administrācija informējusi Pārvaldi, ka astotās vienības kamerā Nr./numurs/ ir divu stāvu gulta un katras guļamvietas izmēri ir 2,00 m x 0,70 m, tomēr pēc pieteicēja veiktajiem mērījumiem gultas matrača vietas izmērs ir 1,80 m x 0,80 m.

Attiecībā uz galda izmēru Jelgavas cietuma administrācija norādījusi, ka tas ir 0,50 m x 0,30 m, augstums no grīdas 0,85 m, tomēr pēc pieteicēja veiktajiem mērījumiem, tie ir 0,40 m x 0,70 m, augstums no grīdas 0,75 m.

Jelgavas cietuma administrācija taburetes izmērus norādījusi kā 0,30 m x 0,30 m ar augstumu no grīdas 0,45 m, tomēr pēc pieteicēja mērījumiem taburetes izmēri ir 0,32 m x 0,32 m un augstums no grīdas 0,40 m.

Lai gan izmēru atšķirības ir nelielas, lemjot jautājumu par aprīkojuma atbilstību pieteicēja vajadzībām, izmantojama tikai pareiza informācija, kas atbilst lietas faktiskajiem apstākļiem. Šajā situācijā Jelgavas cietuma administrācijas norādītie izmēri ir maldinoši.

[2.3] No Lēmumā ietvertās informācijas secināms, ka Pārvalde nav informēta par apstākli, ka kamerā esošā iekārta ir piestiprināta pie grīdas, līdz ar to pieteicējam nav iespējams to iekārtot tā, lai sadzīve būtu ērtāka un komfortablāka.

Kamerā esošais gads ir pieskrūvēts gar sienu un galda galā ir pieskrūvētas taburetes 9 cm attālumā no sienas, līdz ar to pieteicējam nav iespēja mainīt taburešu atrašanās vietu, strādājot vai atpūšoties pie galda. Lai vai kādus pārtraukumus pieteicējs strādājot veiktu, deviņu stundu darbs tādos apstākļos nav iespējams.

Jelgavas cietuma administrācijai bija pienākums nodrošināt, ka galds un taburetes ir savstarpēji saskanīgs aprīkojums kamerā, ko var funkcionāli izmantot ilgstošā laika periodā. Šis pienākums attiecas arī uz kamerā esošo gultu un matraci, kas nav savstarpēji saderīgi, jo kamerā esošais matracis ir lielāks kā gulta, kā rezultātā tas regulāri slīd ārā un traucē pieteicēja naktsmieru. Līdz ar to pieteicējam nav iespējams nedz pilnvērtīgi atpūsties, nedz pilnvērtīgi darboties.

[2.4] Ņemot vērā, ka pieteicējs atrodas ieslodzījuma vietā un personas tiesības ir ierobežotas, apstākļi kamerā nevar būt tādi, kas papildus ierobežo vai pārkāpj personas pamattiesības, kas reglamentētas normatīvajos aktos.

Pārvalde, interpretējot Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 19.panta piektās daļas nosacījumus, nepamatoti nonākusi pie secinājuma, ka kameras aprīkojumam nav noteikti izmēri. Lai gan normatīvais regulējums konkrētus izmērus neparedz, tam jābūt viennozīmīgi tādam, lai tas neradītu neērtības personai, kas to izmanto.

[2.5] Jelgavas cietuma administrācijas rīcība būtiski aizskar pieteicēja cilvēktiesības, kas reglamentētas Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk - Satversme) 95.pantā, kā arī Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk - Konvencija)

3.pantā.

Lai gan Pārvalde Lēmumā atsaukusies uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas (turpmāk - ECT) spriedumos ietvertām atziņām, Lēmumā tās nepamatoti interpretētas par sliktu pieteicējam.

[2.6] Pieteicējam kā iestādei īpaši pakļautai personai nav iespējams novērst vai samazināt kaitējumu, kas nodarīts ar Jelgavas cietuma administrācijas prettiesisko rīcību. Vienīgā iespēja, ko pieteicējs var izmantot, ir apšaubīt iestādes rīcības tiesiskumu, likumā noteiktā kārtībā to apstrīdot, ko pieteicējs arī veicis, tādējādi, pieteicējs nav līdzatbildīgs par kaitējuma rašanos.

Pieteicējs ir centies novērst savu tiesību un likumisko interešu aizskārumu, vēršoties pie Jelgavas cietuma administrācijas ar lūgumu, lai atļauj pienesumā pieņemt turētāju, kuru varētu pieskrūvēt pie sienas, un uz viņa izvietot TV, kā arī spēļu konsoli, tādējādi atbrīvojot galdu. Lai gan šādas rīcības iespējamība ierosināta, pieteicēja lūgums tika noraidīts, kā rezultātā pieteicēja tiesību aizskārums netika novērsts un samazināts.

[3] Rakstveida paskaidrojumā par pieteikumu Pārvalde prasījumu neatzīst, pamatojoties uz Lēmumā konstatēto.

[4] Tiesas sēdēs pieteicējs prasījumu uzturēja, pamatojoties uz pieteikumā minēto un papildus norādot, ka badastreika ietvaros pieteicējs panācis, ka viņu nodrošināja ar atbilstoša izmēra galdu. Pieteicējs iepriekš mutiski bija sūdzējies par kameras aprīkojumu, jo rakstiskas sūdzības un iesniegumi, kas satur nevēlamu informāciju, pazūd un netiek reģistrēti. 2013.gadā pieteicējs nebija vērsies medicīnas daļā ar sūdzībām par veselību, taču tas nenozīmē, ka veselības problēmu nebija. Muguras kaite pieteicējam pastāv jau no bērnības. Tā periodiski saasinās, ja ir neatbilstoši apstākļi.

Pārvaldes pārstāvis prasījumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā konstatēto un papildus norādot, ka reālais gultas vietas izmērs ir 1,90 m, tas ir, matrača garums ir 1,90 m. Pārvaldes ieskatā, tajā ir iespējams gulēt. Pieteicēja augums ir 1,82 m, līdz ar to pieteicējs ir nodrošināts ar pietiekama garuma gultu.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, izvērtējot lietas materiālus un noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, atzīst, ka pieteikums ir noraidāms.

[6] No lietas materiāliem izriet, ka pieteicējs sūdzējies Pārvaldei par Jelgavas cietuma 8.vienības kameras Nr./numurs/ aprīkojumu, norādot, ka laikposmā no 2013.gada 23.janvāra līdz 2014.gada 23.janvārim Jelgavas cietuma 8.vienības kamera Nr./numurs/ „[..] *kurā atrodos arī pašlaik, nav aprīkota ar galdu, taburetēm un gultu, kas neaizskar*

cilvēka cieņu un atbilst veselības prasībām". Secināms, ka pieteicējs norādījis uz cilvēka cieņu un veselību aizskarošiem apstākļiem Jelgavas cietuma 8.vienības kamerā Nr./numurs/ pieteicēja uzturēšanās laikā.

Satversmes 95.pants noteic, ka valsts aizsargā cilvēka godu un cieņu. Spīdzināšana, citāda cietsirdīga vai cieņu pazemojoša izturēšanās pret cilvēku ir aizliegta. Nevienu nedrīkst pakļaut nežēlīgam vai cilvēka cieņu pazemojošam sodam.

Konvencijas 3.pants noteic, ka nevienu cilvēku nedrīkst spīdzināt vai cietsirdīgi, vai pazemojoši ar viņu apieties, vai sodīt. Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 7.pants noteic, ka nevienu nedrīkst pakļaut spīdzināšanai vai nežēlīgi, necilvēcīgi vai pazemojoši apieties ar viņu vai sodīt. Savukārt šā pakta 10.pants noteic, ka visām personām, kurām atņemta brīvība, ir tiesības uz humānu apiešanos un cilvēka personībai piemītošās pašcieņas respektēšanu. Tas nozīmē, ka pret personām, kurām ir ierobežota brīvība, nedrīkst izturēties pretēji šā pakta 7.panta noteikumiem, kā arī personas nedrīkst tikt pakļautas citām grūtībām vai ierobežojumiem, kā tikai tām, kas izriet no brīvības atņemšanas apstākļiem. Personas, kurām atņemta brīvība, bauda visas tiesības, kas noteiktas paktā, ar tiem ierobežojumiem, kas slēgtā vidē ir neizbēgami (*General Comment No.21: Replaces general comment 9 concerning humane treatment of persons deprived of liberty (Art.10): 10/04/92,* Human Rights Committee, *[3]).*

No minētajām tiesību normām kopumā izriet, ka ir aizliegta necilvēcīga, cilvēka cieņu pazemojoša un slikta izturēšanās pret personu.

ECT ir atzinusi apiešanos par „cietsirdīgu", ja tā tika izdarīta ar iepriekšēju nodomu daudzu stundu garumā un, ja tā bija cēlonis miesas bojājumiem vai spēcīgām fiziskām vai psihiskām ciešanām. Tā ir atzinusi apiešanos par „pazemojošu", ja tās mērķis bija iedvest upuriem bailes, satraukumu, nepilnvērtības sajūtu, kas tos pazemoja un padarīja mazvērtīgus. Meklējot, vai kāda īpaša apiešanās forma ir „pazemojoša" Konvencijas 3.panta izpratnē, tiesai jāizskata, vai mērķis bija konkrēto personu pazemot vai noniecināt un, vai, vērtējot pēc tās sekām, apiešanās veids aizskāra vai nē viņa personību veidā, kas ir nesavienojams ar Konvencijas 3.pantu.

No minētā izriet, ka apiešanās atzīstama par „cietsirdīgu", ja tā tika izdarīta ar iepriekšēju nodomu daudzu stundu garumā un, ja tā bija cēlonis miesas bojājumiem vai spēcīgām fiziskām vai psihiskām ciešanām. Apiešanās par „pazemojošu" atzīstama, ja tās mērķis bija iedvest upuriem bailes, satraukumu, nepilnvērtības sajūtu, kas tos pazemoja un padarīja mazvērtīgus. Konkrētajā situācijā tiesai jāizskata, vai mērķis bija konkrēto personu pazemot vai noniecināt un, vai, vērtējot pēc tās sekām, apiešanās veids aizskāra vai nē viņa personību veidā, kas ir nesavienojams ar Konvencijas 3.pantu.

[7] Ievērojot iepriekš minēto, APL izpratnē svarīgi ir konstatēt cilvēktiesību ierobežojuma būtiskumu attiecībā pret konkrētu personu, proti, jāņem vērā personas

statuss, apstākļi, kādos konkrētā persona atrodas, un citi faktori, kas katrā konkrētā gadījumā var būt svarīgi, lemjot jautājumu, vai lēmums vai rīcība būtiski skar konkrētās personas cilvēktiesības.

Tiesas ieskatā, ieslodzījumā esošajām personām jābūt nodrošinātam noteiktam cilvēktiesību minimumam, kas personai nevar tikt atņemts, lai nepārkāptu personas tiesības uz cilvēcīgu izturēšanos, ņemot vērā ieslodzījumā esošo personu turēšanas apstākļus (slēgtas telpas, ierobežotas pārvietošanās iespējas u.c.) *(sal. Augstākās tiesas 2006.gada 23.maija lēmuma SKA 300/2006 9. un 10.punkts).*

[8] No lietas materiāliem kopsakarā ar sprieduma 1., 2., un 4.punktā minēto secināms, ka pieteicējs sūdzas par to, ka laikposmā no 2013.gada 23.janvāra līdz 2014.gada 23.janvārim Jelgavas cietuma 8.vienības kamerā Nr./numurs/ pieteicēju neapmierināja sekojoši apstākļi:

- gulta pieteicēja augumam bija par šauru un par īsu, kas būtiski ietekmēja pieteicēja iespēju pilnvērtīgi atpūsties naktsmiera laikā;
- galds bija par augstu un tā virsma bija par mazu, lai to pilnvērtīgi izmantotu;
- krēsls bija ļoti zems, un sēdēšanai paredzētā virsma bija par mazu (0,30 m x 0,30 m);
- galda un krēsla augstumi nebija savienojami, lai pieteicējs tos varētu pilnvērtīgi izmantot;

Papildus pieteicējs norādījis, ka saistībā ar kamerā esošo gultu, kurā pieteicējam bija jāguļ naktsmiera laikā, viņam izveidojās muguras sāpes un nosprostojās asins cirkulācija ķermenī, kas izraisīja papildu diskomfortu, galvassāpes un kāju tirpšanu, kā arī sēdēšana pie kamerā esošā galda uz krēsla (to izmēru un augstuma dēļ) veicināja pašsajūtas pasliktināšanos, pat īslaicīgus veselības traucējumus.

Līdz ar to tiesai jāpārbauda, vai pieteicēja norādītie apstākļi kamerā atbilst faktiskajai situācijai, kā arī, vai minētie apstākļi būtu par pamatu atzīt, ka pieteicējs atradies cilvēku cieņu pazemojošos apstākļos, kā rezultātā nodarīts morālais kaitējums, kurš būtu atlīdzināms pieteicēja norādītajā apmērā.

[9] Lietā nav strīda, ka pieteicējs laikposmā no 2013.gada 23.janvāra līdz 2013.gada 10.maijam un no 2013.gada 29.maija līdz 2014.gada 23.janvārim atradās Jelgavas cietuma 8.vienības kamerā Nr./numurs/ apcietinātā statusā, kā arī pieteicēja auguma garums ir 182 cm, bet svars 73 kg *(2013.gada 4.marta profilaktiskās apskatē iegūtie dati, lietas 13.lapa).* Tāpat nepastāv strīds, ka kamerā atradās divu stāvu gulta, galds un divas taburetes. Lietā ir strīds, vai minētais kameras aprīkojums bija atbilstoša izmēra, lai neradītu pieteicējam fiziskas ciešanas un pazemojumu, uz ko norāda pieteicējs.

[10] No lietas materiāliem izriet, ka saskaņā ar Jelgavas cietuma administrācijas Pārvaldei sniegto informāciju kamerā ir divu stāvu gulta (katras guļamvietas izmēri - 2,00 m x 0,70 m), galds (izmēri - 0,50 m x 0,30 m, augstums no grīdas 0,85 m). Kamerā ir divas taburetes (katras izmēri - 0,30 m x 0,30 m, augstums no grīdas - 0,45 m). Pieteicējam bija izsniegts matracis ar vates pildījumu (izmēri - 1,90 m x 0,80 m, biezums - ne mazāks par 0,12 m), spilvens (izmēri 0,50 m x 0,60 m, biezums - ne mazāks par 0,15 m), pusvilnas sega (izmēri - 1,40 m x 2,05 m). Savukārt pieteicējs norāda, ka pēc pieteicēja veiktajiem mērījumiem gultas matrača vietas izmērs ir 1,80 m x 0,80 m. Attiecībā uz galda izmēriem pieteicējs norāda, ka tie ir 0,40 m x 0,70 m, augstums no grīdas 0,75 m, savukārt taburetes izmēri ir 0,32 m x 0,32 m un augstums no grīdas 0,40 m.

Jelgavas cietuma administrācija, tiesai sniedzot informāciju *(2015.gada 30.marta vēstule Nr.8/1-1416, lietas 144.lapa),* norāda, ka, veicot pārbaudi, konstatēti sekojoši kameras aprīkojuma izmēri:

- divstāvu gulta - 2,00 m x 0,80 m, matrača vietas izmērs 1,83 m x 0,7 m;
- galds - 0,41 m x 0,71 m, augstums no grīdas 0,72 m;
- taburetes - katras izmēri - 0,32 m x 0,32 m, augstums no grīdas - 0,41 m).

Minēto mērījumu rezultātus apstiprina iesniegtās fotogrāfijas *(lietas 145.-152.lapa).*

Tiesa augstāku ticamību piešķir Jelgavas cietuma administrācijas 2015.gada 30.marta vēstulē Nr.8/1-1416 sniegtajai informācijai, kas pēc mērījumu rezultātiem ir salīdzinoši līdzīga pieteicēja sniegtajai informācijai par kameras aprīkojuma izmēriem. Līdz ar to tiesa turpmāk savu argumentāciju izteiks, balstoties uz minētajā vēstulē Nr.8/1-1416 norādītajiem mērījumu rezultātiem.

[11] Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 19.panta piektajā daļā noteikts, ka kamerās, kurās uzturas apcietinātie, nodrošina dabisko apgaismojumu, bet diennakts tumšajā laikā — mākslīgo apgaismojumu, kā arī gaisa temperatūru, kas nav zemāka par +18° C, un ventilāciju. Kameras aprīko ar galdu, taburetēm (soliem) un gultām, kā arī iekārto vietas apcietināto personisko mantu glabāšanai un sanitāro mezglu, kas ir norobežots no pārējās telpas.

Secināms, ka izskatāmajā gadījumā kameras aprīkojums (*divu stāvu gulta, galds un divas taburetes)* atbilst normatīvajos aktos noteiktajam apjomam.

Savukārt attiecībā uz kameras aprīkojuma izmēriem secināms, ka neviens normatīvais akts nenoteic kamerās esošā aprīkojuma *(gultu, galda un taburešu)* konkrētus izmērus. Līdz ar to tiesa izmantos salīdzināmās situācijās ikdienā izmantojamo priekšmetu izmērus un publiskā telpā pieejamo informāciju.

[12] Pieteicējs norāda, ka gulta pieteicēja augumam bija par šauru un par īsu, kas būtiski ietekmēja pieteicēja iespēju pilnvērtīgi atpūsties naktsmiera laikā;

Tiesa piekrīt Pārvaldes secinājumam, proti, ka, ievērojot pieteicēja auguma garumu (1,82 m, kas ir mazāks par gultas vietas garumu, tādējādi pieteicējs, guļot gultā, varēja arī izstiepties pilnā augumā), gultas garumu (2,00 m), matrača vietas garumu (1,83 m), kā arī pieteicēja svaru (73 kg, kas neliecina par to, ka pieteicējam varētu būt palielināts svars, kura dēļ viņam gultas vieta varētu būt par šauru) gultas platumu (0,80 m) un matrača vietas platumu (0,70 m), kā arī uz gultas pamata novietoto matraci, kura izmēri ir 1,90 m x 0,80 m, pieteicējam bija iespēja pietiekami ērti gulēt un pilnvērtīgi atpūsties naktsmieram paredzētajā laikā.

Tiesa kritiski vērtē pieteicēja norādi, ka matracis, kas ir lielāks par gultas vietu, būtu par pamatu tā slīdēšanai nost no gultas. Tiesa piekrīt, ka gadījumos, ja matrača izmērs būtu krietni lielāks par gultas *izmēru (piemēram, gultas platums 0,70 m, bet matrača platums pārsniedz 1,00 m),* varētu palielināties iespējamība tā noslīdēšanai no gultas. Tiesa uzskata, ka izskatāmajā gadījumā pieteicēja norāde *(lietas 6.lapa)* ir pieteicēja subjektīvais viedoklis*,* kas neapstiprinās ar lietas faktiskajiem apstākļiem.

[13] No pieteicēja sniegtās informācijas secināms, ka pieteicēju neapmierina galda un taburetes izmēri, proti, galds bija par augstu un tā virsma bija par mazu, lai to pilnvērtīgi izmantotu. Savukārt krēsls bija ļoti zems, un sēdēšanai paredzētā virsma bija par mazu. Līdz ar to galda un krēsla augstumi nebija savienojami, lai pieteicējs tos varētu pilnvērtīgi izmantot.

Lietā iegūti pierādījumi, ka kamera strīdus periodā bija aprīkota ar galdu (izmēri - 0,41 m x 0,71 m, augstums no grīdas 0,72 m) un divām taburetēm (katras izmēri - 0,32 m x 0,32 m, augstums no grīdas - 0,41 m).

Tiesa, iepazīstoties ar publiski pieejamo informāciju *(piemēram, Valsts darba inspekcijas interneta vietnē http://www.vdi.gov.lv/files/darbs_ar_datoru.pdf),* secina, ka ieteicamais galda augstums normālos apstākļos *(tas ir, personām bez īpašām vajadzībām)* noteikts ne mazāks par 0,72 m, savukārt krēsla augstums vismaz 0,40 m *(sk. attēlu Nr.2 http://www.vdi.gov.lv/files/darbs_ar_datoru.pdf)*. Noteiktie izmēri ir adekvāti arī ar dzīvē gūtajiem novērojumiem saistībā ar tipveida galdu un krēslu/taburešu augstuma standartiem.

Minētais kopsakarā ar kameras galda (augstums no grīdas 0,72 m) un taburešu (augstums no grīdas - 0,41 m) izmēriem norāda, ka tie ir atbilstoši vispārpieņemtajiem izmēriem Latvijā, kā arī ir pieteicēja auguma garumam *(182cm, kas pēc publiski pieejamās informācijas ir tuvu Latvijas (Ziemeļ/Austrumeiropas) vīrieša vidējam auguma garumam (sk., piemēram, http://lv.wikipedia.org/wiki/Cilv%C4%93ka_augums))*.

Līdz ar to tiesa noraida kā nepamatotu pieteicēja apgalvojumu, ka galda un taburešu augstumu attiecība ir tāda, ka pieteicējam bija problēmas tos pilnvērtīgi izmantot, neērtā pozā darbojoties pie galda. Tiesa norāda, ka pieteicējam nav noteikts laika limits, kas būtu

jāpavada, sēžot pie galda, jo viņam jebkurā brīdī bija iespēja to pārtraukt un izkustēties, ja šāda sēdēšana rada sliktu pašsajūtu. Tiesa papildus uzsver, ka arī mediķi norāda uz negatīvo ietekmi, personai ilgstoši atrodoties pie galda sēdus stāvoklī. Līdz ar to, pat ja pieteicējam radās diskomforta sajūta, tā nebija saistīta ar kamerā esošā galda un taburetes augstuma izmēriem.

Savukārt pieteicēja pieteikumā minētais par nepietiekami lielu galda un taburetes virsmu, tiesas ieskatā, ir nepamatots, jo pieteicējam bija iespēja savas personīgās mantas jebkurā laikā izvietot tā, lai tās viņam netraucētu ikdienas darbībām ar tajā brīdī nepieciešamo piederumu klāstu *(piemēram, rakstot uz galda izvietot tikai nepieciešamos piederumus un dokumentus)*. Tāpat, ņemot vērā, ka pieteicējs nav persona, kura auguma dati atšķirtos no vidējiem statistiskajiem rādītājiem Latvijā, tad secināms, ka arī taburetes virsmas izmēri nav uzskatāmi par tādiem, lai pieteicējam radītu diskomfortu, ciešanas vai pazemojuma sajūtu. Tiesa piekrīt, ka kameras aprīkojums *(taburete un galds lietā konstatētajā izmērā)* nav salīdzināms ar standarta biroja mēbeļu izmēriem, kā arī to izgatavošanai paredzētajiem materiāliem, līdz ar to varētu radīt zināmas neērtības, tos ilgstoši izmantojot. Tomēr tiesa vērš pieteicēja uzmanību uz apstākli, ka tiesību normās, kas reglamentē ieslodzījuma vietu kameru aprīkojumu, nav paredzēts aprīkot kameras ar birojiem paredzētajām mēbelēm, jo to izmantošanas mērķi ir atšķirīgi.

Līdz ar to, pamatojoties uz minēto, tiesa uzskata, ka kameras aprīkojums atbilst tiesību normās noteiktajiem standartiem, kā arī to izmēri nav uzskatāmi par tādiem, kas radīja pieteicējam nepamatotas fiziskas ciešanas vai psiholoģisku pazemojumu.

Tiesa piekrīt, ka pieteicēja norādītais *(apstiprinās arī ar lieta esošajām fotogrāfijām, lietas 148., un 152. lapa)*, ka galds un taburetes nav pārvietojamas, var radīt personai zināmu diskomforta līmeni. Tomēr tiesa uzskata, ka šāds apstāklis ir vērtējams tikai kā atsevišķas nenozīmīgas neērtības, kas ne atsevišķi, ne kopsakarā ar citiem lietā izskatāmajiem apstākļiem neradīja pieteicēja subjektīvo tiesību aizskārumu. Turklāt pieteicējs nav konkrēti norādījis, kādu iemeslu dēļ, pieteicējam būtu nepieciešams pārvietot kamerā izvietotās mēbeles, jo īpaši, ņemot vērā, ka kameras izmēri nav neierobežoti.

[14] Papildus pieteicējs norādījis, ka saistībā ar kamerā esošo gultu, kurā pieteicējam bija jāguļ naktsmiera laikā, viņam izveidojās muguras sāpes un nosprostojās asins cirkulācija ķermenī, kas izraisīja papildu diskomfortu, galvassāpes un kāju tirpšanu, kā arī sēdēšana pie kamerā esošā galda uz krēsla (to izmēru un augstuma dēļ) veicināja pašsajūtas pasliktināšanos, pat īslaicīgus veselības traucējumus.

Kā jau tiesa konstatēja iepriekš, tad ne gultas izmēri, ne kamerā esošā galda un taburešu izmēri nevarēja būt par iemeslu pieteicēja norādītajām veselības problēmām.

Tāpat konstatējams, ka pieteicējs strīdus laika periodos nebija vērsies Jelgavas

cietuma Medicīnas daļā ar sūdzībām par veselības stāvokļa pasliktināšanos, līdz ar to tiesa uzskata, ka pieteicēja sūdzības par veselības problēmām, kas saistītas ar aprīkojumu Jelgavas cietuma 8.vienības kamerā Nr./numurs/, vērtējamas par nepamatotām.

[15] Pieteicējs lūdz atlīdzināt viņam nodarīto morālo kaitējumu 7114,36 *euro* apmērā, kā arī mantiskos zaudējumus saistībā ar atlīdzinājumu advokātam par sniegto juridisko palīdzību.

Saskaņā ar APL 92.pantu ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 9.pantā noteikts, ka morālais kaitējums šā likuma izpratnē ir fiziskās personas ciešanas, kuras tai izraisījis būtisks šīs personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums.

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 6.panta pirmā daļa paredz, ka tiesības uz zaudējuma atlīdzinājumu rodas, ja starp iestādes prettiesisko rīcību un cietušajam nodarīto zaudējumu pastāv tieša cēloņsakarība – objektīva saikne starp iestādes rīcību un tās radītajām, laika ziņā sekojošām, zaudējumu nodarošām sekām, proti, minētā rīcība rada un nosaka šo seku iestāšanās reālu iespēju un ir galvenais faktors, kas nenovēršami radījis šīs sekas.

Tiesa nekonstatēja, ka ar lietas materiāliem būtu pierādīta Jelgavas cietuma administrācijas prettiesiska faktiskā rīcība. Attiecīgi nav pamata secināt, ka pieteicējam, laika posmā no 2013.gada 23.janvāra līdz 2013.gada 10.maijam un no 2013.gada 29.maija līdz 2014.gada 23.janvārim atrodoties Jelgavas cietuma 8.vienības kamerā Nr./numurs/, būtu nodarīts morālais kaitējums. Pamatojoties uz iepriekšminēto, nav arī pamata morālā kaitējuma atlīdzināšanas pienākuma uzlikšanai atbildētājam.

Attiecībā uz pieteicēja lūgto mantisko zaudējumu atlīdzinājumu tiesa norāda sekojošo.

Lietā atrodas pieteicēja pārstāvja iesniegtais rēķins par juridisko palīdzību Administratīvajā rajona tiesā *(lietas 22.lapa)*. Tiesa konstatē, ka lietā nav iesniegti dokumentāri pierādījumi, ka minētais rēķins būtu apmaksāts. Līdz ar to tiesai nav tiesiska pamata vērtēt pieteicēja iespējamos izdevumus saistībā ar pieteicējam sniegto juridisko palīdzību Administratīvajā rajona tiesā.

[16] Pastāvot nodibinātajiem apstākļiem, tiesa atzīst, ka pieteicēja pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

[17] Tiesa, pamatojoties uz procesuālās ekonomijas principu, neanalizē pārējos lietas materiālos ietvertos apsvērumus, jo tie nevar ietekmēt tiesas nolēmumu pēc būtības.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Noraidīt /pers. A/ pieteikuma par Jelgavas cietuma administrācijas faktiskās rīcības, nenodrošinot atbilstošu aprīkojumu Jelgavas cietuma 8.vienības kamerā Nr./numurs/ laika posmā no 2013.gada 23.janvāra līdz 2013.gada 10.maijam un no 2013.gada 29.maija līdz 2014.gada 23.janvārim, atzīšanu par prettiesisku, morālā kaitējuma 7114,36 *euro* apmērā un mantisko zaudējumu atlīdzinājumu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.

Tiesnesis A.Vīksne